

**DRUŠTVO
ZA RAZVOJ
PODEŽELJA
LAZ**

Zgornja Jablanica 1
SI-1275 Šmartno pri Litiji
Slovenija

G. +396 (0)70 303 321
E. drustvo.laz@gmail.com

TR. R. DBS 19130-5006918297

DAVČNA ŠT. 73140597

MATIČNA ŠT. 1152446

www.srce-me-povezuje.si/drustvolaz

POROČILO O DELU

DRUŠTVA ZA RAZVOJ PODEŽELJA LAZ

V LETU 2014

*Ko se čas ustavi ...
in narava zadiha z nami*

UVOD

Društvo LAZ je nepridobitna – neprofitna, nevladna organizacija, ki deluje od leta 2004 in ima status društva v javnem interesu. Smo članska organizacija z več kot 100 člani.

Poslanstvo vidimo v aktivnem prispevku pri izpolnjevanju evropskega programa za razvoj podeželja in uveljavljanju aktivne vloge civilne družbe pri lokalnem razvoju.

Cilji in naloge društva so aktivnosti za izboljševanje življenja na podeželju v vseh elementih bivanja – od izboljšanja vaše infrastrukture, razvoja dopolnilnih dejavnosti na domačijah, do izboljšanja sosedskih odnosov in povezovanja vseh akterjev za reševanje lokalnih problemov ter zagovorništvo pravic civilne družbe pri vplivu na lokalni razvoj in življenje na podeželju.

Vrednote društva so zdravo, kakovostno življenje na podeželju, aktiven doprinos posameznika k razvoju lokalne skupnosti in odprtost za sodelovanje in mreženje v širši skupnosti in EU.

Ravni delovanja društva:

Na lokalni ravni povezuje posameznike in društva, ki jih zanima lokalni razvoj in z različnimi projekti prispeva k razvoju podeželja. Sodeluje z lokalno samoupravo (KS, občinami) za vključevanje civilne družbe v reševanje lokalnih problemov. Območje, ki ga zajemajo lokalne aktivnosti društva so naselja iz nekdanja krajevnosti Jablaniška dolina: Breg, Bukovica, Cerovica, Dolgo Brdo, Gradišče, Gradiške Laze, Jablaniške Laze, Mamolj, Selšek, Spodnja Jablanica, Tenetiše, Zgornja Jablanica. Del naselij spada v občino Litija, del pa v Šmartno pri Litiji.

Na regionalni ravni deluje v Mreži NVO Osrednje Slovenije, v razvojnem svetu Lokalne akcijske skupine LAS Srce Slovenije, katere soustanovitelj je. Predsednica društva je članica Razvojnega sveta LUR.

Na nacionalni ravni povezuje sorodna društva za izvajanje skupnih razvojnih projektov in sodeluje z nacionalnimi zvezami, občinami, za večje vključevanju društev v lokalni razvoj. Društvo je član nacionalne mreže za podeželje pri Ministrstvu za kmetijstvo in okolje, ki

spodbuja sodelovanje in medsebojno pomoč med posamezniki in organizacijami, ki sodelujejo pri razvoju podeželja, društvo je član Turistične zveze Slovenije.

Na nadnacionalni ravni sodeluje v Mreži evropskih centrov za podporo civilne družbe ECRC, v okviru katere ima vzpostavljen slovenski podporni center ECCD Slovenija. Sodeluje v evropskih partnerstvih za izvajanje projektov za spodbujanje aktivnega državljanstva, zagovorništva, mobilnosti mladih, lokalnega razvoja ipd.

Predsednica in zakonita zastopnica društva je Gabrijela (Jelka) Babič.

Izvedli smo aktivnosti na različnih področjih:

PRIDOBIVANJE
IN PRENOS
ZNANJA

TURIZEM

DELO Z
MLADIMI

DRUŽENJE IN
OZAVEŠČANJE

INFORMIRANJE

UPRAVLJANJE
DRUŠTVA

PRIDOBIVANJE IN PRENOS ZNANJA: DELAVNICE, PREDAVANJA, IZLETI

Društvo za razvoj podeželja LAZ z namenom ozaveščati in izobraževati prebivalce bližnje okolice vsako leto organizira ali sodeluje pri organizaciji številnih delavnic, predavanj in izobraževalnih izletov in ogledov primerov dobrih praks na področju kmetijstva, turizma, kulinarike,... Izobraževanja so namenjena članom društva in/ali krajanom občin Litija in Šmartno pri Litiji. V programu dela za leto 2014 je izvesti kar nekaj izobraževalnih aktivnosti. Do sedaj smo izvedli naslednje:

DELAVNICA » TRADICIONALNA KULINARIKA JABLANIŠKE DOLINE«, PROJEKT DOBROTE IZ SRCA – 16.1.2014, Pustov mlin

V sklopu projekta »Dobrote iz srca«, LAS Srce Slovenije smo, skupaj z Društvom podeželskih žena in deklet Polšnik, izvedli delavnico, namenjeno vsem

ponudnikom kulinarčnih izdelkov in vsem, ki so pripravljeni deliti že pozabljene tradicionalne recepte območja jablaniške doline. Na delavnici smo gostili: go. Mijo Bokal, etnologinja iz Razvojnega centra Srca Slovenije, ki je predstavila pomen kulinarčne dediščine in na primeru dobre prakse, umestitev tradicionalnih, lokalnih jedi na jedilnike kot dodatno turistično ponudbo območja; go. Darjo Povšin iz Gostilne Pustov mlin, ki je pripravila nekaj, morda že pozabljenih lokalnih jedi in predstavila možnosti njihove sodobne uporabe v gostinski ponudbi. Sledila je degustacija pripravljenih jedi. Predsednica društva Laz, Jelka Babič, je moderirala pogovor z udeleženci, s katerimi smo zbirali tradicionalne lokalne recepte.

PREDAVANJE: »ZDRAVA PRIDELAVA HRANE« - 23.1.2014 v Pustovem mlinu

Predavanja se je udeležilo 53 oseb. G. Zvone Černelič je predstavil načine ekološkega kmetovanja in biodinamike. Udeležence je najbolj zanimala termalna greda in borba z škodljivci. Predavanje je imelo veliko poudarka na večjih kmetijah, obdelavi večjih površin, a so poslušalci vseeno z zanimanjem poslušali 3 urno predavanje.

PREDAVANJE »RAVNOVESJE NA KROŽNIKU - RAVNOVESJE V TELESU« - 11.2.2014 v Pustovem mlinu

Predavanje je pripravila in vodila ga. Marija Merljak, univ.ing.živ.teh. Ga. Merljak je govorila o tem, kaj je imunski sistem, katera hrana ga varuje, zvišuje in katera ga zavira ter kako nam je hrana lahko v pomoč pri težavah, kot so: artritis, nespečnost, depresija, mena, PMS, težave s prostato, migrene, razdraženost. Predavanja se je udeležilo 48 slušateljev.

SREČANJE PARTNERJEV V PROJEKTU ECRC

V okviru projekta ECRC se je predsednica društva med 11. in 14. marcem udeležila prvega srečanja partnerjev v letu 2014 v Sofiji v Bolgariji

OGLED DOBRE PRAKSE V POLJANSKI DOLINI – 22.3.2014

Na strokovno ekskurzijo v Poljansko dolino smo odšli z avtobusom. Tja smo odšli, ker so tam mnogi kmetje prepoznali svojo podjetniško priložnost v registraciji dopolnilne dejavnosti. Ogledali smo si posamezne kmetije in njihovo dejavnost, spoznali osebne zgodbe ljudi in jih lahko vprašali vse, kar nas je zanimalo.

Ogledali smo si staro mestno jedro in obiskali rokodelski center v Škofji Loki. V Karlovskem mlinu smo spoznali dopolnilno dejavnost-peka kruha. Tam se ukvarjajo z mletjem različnih vrst žita ter s peko različnih vrst kruha in peciva. V Gorenji vasi smo obiskali kmetijo Pustotnik, kjer imajo eno največjih sirarn v Sloveniji. Ustavili smo se tudi na Kmetiji Lojz, kjer se ukvarjajo s predelavo zelja.

Značilne jedi Poljanske doline smo poizkusili na kosilu na Turistični kmetiji Ljubica.

OGLED DOBRE PRAKSE »KULINARIČNO POTEKANJE PO POMURJU« (POMELAJ-VELIKA POLANA) – 10.5.2014

Ena od projektnih aktivnosti projekta Dobrote iz srca, ki ga skupaj izvajamo v Društvu LAZ in DPŽD Polšnik, je tudi spoznavanje dobrih praks s področja kulinarike in prenos v naše okolje.

Na izletu smo spoznali: razvoj in proizvodnjo tipičnih lokalnih produktov in odpiranje tržnih poti s sodelovanjem posameznikov, kmetij z zadrugo Pomelaj; dober primer dopolnilnih dejavnosti na kmetiji na področju kulinarike; trženje zelenjave in promocija kmetije s pomočjo prireditelj; pomen marketinga za prodajni uspeh. Po koncu ogledov smo si privoščili tipično »turistično« kosilo iz lokalnih specialitet.

Ekskurzijo, katere se je udeležilo 20 udeležencev, je vodila ga. Mojca Hauptman.

KUHARSKI TEČAJ »PRIPRAVA POGOSTITEV ZA SKUPINE OB RAZLIČNIH PRILOŽNOSTI« - 25. 6. 2014, Pustov mlin

V sklopu projekta »Dobrote iz srca«, LAS Srce Slovenije smo, skupaj z Društvom podeželskih žena in deklet Polšnik, izvedli kuharski tečaj na prostem, kjer so udeleženci lahko v sproščenem okolju spoznali, kako pogostiti skupine ob različnih priložnostih (otvoritve,

obletnice, delavnice, sprejemi, rojstni dnevi ipd.). Namen tečaja je bil, da bi članice obeh društev pridobile nova znanja in ideje, kako pripraviti jedi za piknik na drugačen način. Pripravili smo različne namaze, solate, finger food zalogajčke ipd. Tečaj je vodila Darja Povše iz gostilne Pustov mlin.

DELAVNICA: »PREDSTAVITEV PROGRAMA EVROPA ZA DRŽAVLJANE IN PRIPRAVA PROJEKTOV ZA PRIJAVO NA RAZPISE«

Z namenom izvajanja projekta ECRC smo 5. 8. 2014 v Ljubljani organizirali delavnico z naslovom Predstavitev programa Evropa za državljane in priprava projektov za prijavo na razpise. Delavnica je bila namenjena nevladnim organizacijam in predstavnikom občin, javnim zavodom – potencialnim prijaviteljem na razpis programa Evropa za državljane. Preko predstavitve programa je bil namen spodbuditi prijave projektov v okviru programa EZD. Na delavnici je bilo prisotnih 30 udeležencev.

USPOSABLJANJE ZA PRIJAVE NA RAZPIS PROGRAMA EVROPA ZA DRŽAVLJANE

V okviru projekta ECRC smo 19.8. v Ljubljani organizirali Usposabljanje udeležencev za prijave na razpis programa Evropa za državljane. Predavanje je bilo namenjeno upravičencem programa Evropa za državljane - nevladnim organizacijam in predstavnikom občin, javnih zavodom, z namenom spodbuditi prijave projektov v okviru programa EZD. Usposabljanja se je udeležilo 36 oseb.

SODELOVANJE NA FESTIVALU LUPA

Izvedba dneva »odprtih vrat« na Prešernovem trgu v Ljubljani. V okviru festivala nevladnih organizacij LUPA smo 18. septembra na stojnici informirali mimoidoče o ciljih in priložnostih, ki jih nudi program Evropa za državljane in vabili organizacije, ki so se tudi predstavljale na prireditvi, da se vpišejo v mrežo ECRC, ki je na projektni spleti strani s ciljem lažjega iskanja

partnerjev pri skupnih prijavih na razpise. Predstavljali smo informacijski center, program Evropa za državljane in odgovarjali na vprašanje vsem, ki jih zanimajo projekti za aktivnejšo vlogo državljanov v družbi.

RAZPRAVA »TURIZEM V LOKALNI SKUPNOSTI - POSVET AKTERJEV NA PODROČJU TURIZMA«

Na Pijavi Gorici smo dne 24.9. organizirali razpravo, namenjeno organizacijam in posameznikom (društva, javni in zasebni zavodi, ustanove, občinski predstavniki, podjetniki idr.), predvsem pa krajanom, ki jih zanima aktivna udeležba v razpravi in iskanju priložnosti na področju razvoja turizma v občini Škofljica. Program: srečanje in pogovor s predstavniki občine in lokalnim turističnim društvom o možnostih razvoja ter obstoječih potencialih; ogled dobrih praks in obstoječih potencialov na področju turizma v občini; okrogla miza z deležniki in razprava o možnostih razvoja in priprava akcijskega načrta na področju turizma v občini Škofljica.

PREDAVANJE »NASVETI ZA VRTNARJENJE IN PERMAKULTURO« - 9.10.2014 v Pustovem mlinu

Predavanja se je udeležilo 30 oseb. Predavateljica ga. Štefanija Kos zidar, dipl. inž. agronomije, je skozi teorijo in prakso predstavila značilnosti permakulturnega vrtnarjenja (kaj je permakultura, kako in kdaj začeti, vrte permakulturnih gred, primer dobre prakse,...) in podelila nekaj nasvetov za vrtnarjenje (kako se ekološko ubraniti pred škodljivci, katere so koristne živali na vrtu...). Udeležence je najbolj zanimala borba s škodljivci. Mnenja in izkušnje so si izmenjali tudi med seboj.

Delavnica »IZDELOVANJE MAZIL, TINKTUR IN OLJ IZ ZELIŠČ, ZELIŠČA V KULINARIKI« - 6. 11. 2014 v Pustovem mlinu

Delavnice se je udeležilo 50 oseb. Vodila sta jo zeliščarja iz Konjšice g. Tomaž in ga. Monika Mulej iz Zeliščne kmetije Hanuman. G. in ga. Mulej sta oživila dolgo zapuščeno kmetijo, kjer sedaj na enem hektarju obdelovalnih površin pridelujeta predvsem zelišča. Vrsto let sta poleg zelišč nabirala tudi

znanje na različnih zeliščarskih delavnicah in izobraževanjih slovenskih in tujih zeliščarjev. Malce drugačen pogled na zeliščarstvo pa je razkrila enomesečna pustolovščina pri ameriškem zeliščarju Darrelu Martinu iz Mississippija.

G. in ga. Mulej sta izvedla dve delavnici v eni. Skozi teorijo in prakso sta predstavila načine uporabe zelišč in tehnike izdelovanja mazil, olj in tinktur. Sledila je degustacija namaza, sladice in soka iz zeli in plevelov. Kot drugi del delavnice sta nam pripravila informacije in vzorčne primere uporabe zeli in plevelov v kulinariki.

Delavnica "SPOZNAVANJE, NABIRANJE IN SHRANJEVANJE ZELIŠČ, PRIPRAVA ČAJNIH MEŠANIC" – 27. 11. 2014 v Pustovem mlinu

Delavnice se je udeležilo 37 oseb. Delavnico je vodila ga. Pavla Rozina, zeliščarka in članica društva LAZ, ki se že 5 let ukvarja s pridelavo in nabiranjem zelišč ter gozdnih sadežev.

Delavnica je potekala v dveh sklopih. V prvem so bila prikazana zelišča,

katera uporabljamo predvsem za sestavo čajnih mešanic. Spoznali smo rastline, ki uspevajo na našem področju, s poudarkom na ekološki pridelavi in nabiranju.

V kratki pavzi smo poskusili tudi vrste čajev iz zelišč, pridelanih in nabranih na kmetiji Pr` Janez. V drugem delu pa smo se poučili, kako pravilo nabiramo in shranjujemo zelišča in kako pripravimo čajne mešanice.

Udeležba na delavnici je dokaz, da se vedno bolj zavedamo, kako pomembno je poznavanje zelišč. Veseli smo, da je bilo veliko zanimanja za nabiranje in gojenje zelišč tudi med mladimi.

TURIZEM

ORGANIZACIJA PRIREDITEV

Društvo LAZ, z namenom promocije lokalnih pridelovalcev hrane, razvoja turizma, ustvarjanja pogojev in razlogov za druženje in skupno ustvarjanje, delovanje ter z namenom ohranjanja naravne, kulturne in etnološke dediščine, vsako leto organizira ali sodeluje pri organizaciji različnih dogodkov in prireditev. Prireditve so postale tradicionalne in se jih vsako leto udeleži več obiskovalcev tudi iz širše okolice ter tujci, ne le domačini. V letošnjem letu smo do sedaj izvedli naslednje prireditve:

NOČNI POHOD K SV. MAGDALENI V GRADIŠČE PRI LITJI - 17.1.2014

Pohodništvo je priljubljena rekreativna aktivnost saj rabimo le idejo, voljo ter primerno obutev. Za nočni pohod, pa je na spisku obvezne opreme le še ena in sicer žepna svetilka. Nočni pohod v Gradišče pri Litiji poteka vsako leto v januarju na petek, ki je najbližji polni luni. Letošnji, tokrat že 5-i nočni pohod je potekal 17. januarja 2014. Kljub temu, da je na dan pohoda kar precej deževalo se je zbralo, kar nekaj domačinov in tudi nekaj pohodnikov iz drugih koncev Slovenije. Glede na vremenske razmere smo z obiskom pohoda zadovoljni, si pa želimo, da bi vas na naslednjega v januarju 2015 lahko povabili v snežnem vremenu.

11. POHOD PO OBRONKIH JABLANIŠKE DOLINE - 5.4.2014, Jablaniška dolina

V soboto 5. aprila 2014 je Društvo Laz, s pomočjo domačinov, uspešno izpeljalo že 11. Pohod po obronkih Jablaniške doline. Priprave so začele na občnem zboru, sledili so organizacijski sestanki s ponudniki ob poti. S promocijo smo pričeli že decembra, z vpisom pohoda v koledarje prireditev in pošiljanjem ponudbe pohodniškim in upokojenskim društvom v Sloveniji.

Na Društvu LAZ smo poskrbeli za promocijo pohoda.

Zbrali smo okoli 400 dobitkov in prevzeli vso ostalo organizacijo: pripravili zloženko za ponudbo ob poti, prijavi prireditev na policiji, označili dostop do starta, pripravili kulturni program na zaključku, poskrbeli za stojnice, priprava cenikov za cilj, napisi za stojnice, za odojka in palačinke na cilju – za vse sodelujoče in obiskovalce.

Na zaključni prireditvi je za veselo vzdušje skrbel Ansambel Litijski odmev. Kulinarična ponudba je bila pestra. Poleg stojnic na ciljnem prizorišču so se pohodniki lahko okrepčali že med potjo. V Hiši spominov je bila na ogled razstava na temo 100. obletnice prve svetovne vojne, ki sta jo pripravila Malči in Marko Samec.

Na dan pohoda je bilo slabo vreme, hladno z nekaj dežja. To najbolj zagretilih pohodnikov ni ustavilo je bil pa obisk občutno manjši. Pohoda se je udeležilo le okoli 500 pohodnikov, od tega se jih je 200 registriralo.

DAN JAGOD IN ŠPARGLJEV – 25.5.2014, Breg pri Litiji

V nedeljo, 25.5.2014 je pri gasilskem domu na Bregu pri Litiji potekala že šesta prireditev Dan jagod in špargljev, katero organizira PGD Breg, Športno društvo Breg, Tenetiše, Krajevna skupnost Breg, Tenetiše in naše društvo – Društvo LAZ. Vreme nam je bilo naklonjeno, zato je prireditev, ki povezuje domačine, društva in krajevno skupnost, obiskala precejšnja množica ljudi.

Prireditev, ki spodbuja lokalno samooskrbo in pridelavo hrane, razvoj podeželja in ohranjanje kulturne dediščine, se je začela ob 10. uri s slovesnim prevzemom novega gasilskega vozila PGD Breg.

Sledil je zabavni program z ansamblom Litijski odmev in z različnimi družabnimi športnimi igrami in tekmovanji. V otroškem kotičku so bile pripravljene ustvarjalne delavnice za najmlajše. Skozi celotno prireditev so bili obiskovalcem na voljo ekološko pridelani šparglji in jagode, različne jedi iz jagod in špargljev, dobrote iz domačih kmetij, jedi z žara ter na stojnicah izdelki domače in umetne obrti razstavljalcev iz vse Slovenije.

Pripravili smo info-stojnico, kjer ste lahko pridobili informacije o naši okolici, znamenitostih, nasvete za izlet,...

12. ŠTEFANOVO SREČANJE – 26.12.2014, Zgornja Jablanica

Ko je zimsko sonce že izgubljalo moč, se je še pred napovedanim pričetkom prireditve, začela polniti dvorana novega gasilskega doma v Zgonji Jablanici. Otroci, od najmanjših do najstnikov, so prišli s starši, babicami in dedki na predstavo in seveda po darila, ki jih vsako leto prinese Dedek Mraz. Prostovoljke društva LAZ so poskrbele za sproščujoč zabaven program, obdaritev otrok in najstarejših ter pogostitev. Prireditev je podprla Občina Šmartno pri Litiji, tako finančno kot tudi z nagovorom župana Rajka Meserka.

Srečanje krajanov na dan po Božiču je postalo tradicionalno, saj ga vsako leto udeleži več krajanov Jablaniške doline. Nova dvorana v gasilskem domu v Zgornji Jablanici je veliko večja kot prejšnja v starem, a ob tovrstnih dogodkih postane spet tesna. Razveseljivo je, da je v dolini veliko otrok in da mladi starši nadaljujejo tradicijo druženja prejšnjih generacij.

TURIZEM - PROMOCIJA

Namen delovanja in cilji Društva za razvoj podeželja LAZ so tudi pospeševati in usklajevati razvoj turizma, povezovati turistične ponudnike na območju delovanja ter oblikovanje in promocija turističnih produktov. Za doseganje omenjenih ciljev smo se poslužili naslednjih aktivnosti:

PROMOCIJA NA SEJMU ALPE-ADRIA, TURIZEM IN PROSTI ČAS (TIP) - 31.1. do 1.2.2014, Ljubljana

Kljub temu da je sejem Alpe-Adria potekal v času, ko so Slovenijo zajele izredne vremenske razmere, sneg, ledeni dež in poledica niso tako bistveno vplivale na obisk. Ponudbo 282 razstavljalcev turističnih storitev iz 12 držav si je ogledalo 14.800 ljudi. Jablaniško dolino so predstavljale Katarina Lenart, Pavla Rozina ter Katarina Možina. Imele so nov transparent za promocijo doline. Razdanih je bilo več kot 500 kosov promocijskega materiala, en paket trgank, zgibanke ter letaki z datumi prireditvev ter tisti za prodnike. Kar nekaj nas že pozna, drugi pa se sicer vozijo tod mimo, a ne vedo, da gre za Jablaniško dolino. Največ interesa so obiskovalci pokazali za pohode, zanimalo, jih je pa tudi, če imamo kakšne kolesarske poti.

PROMOCIJSKA GRADIVA

- Nabava promocijskega materiala: bpa free plastenke za vodo s tiskom logo (jabolko) in www.jablaniskadolina.si
- Urejanje spletne strani www.jablaniskadolina.si in facebook profila Jablaniška dolina ter razvoj novih spletnih podstrani za kmetije oz. turistične ponudnike Jablaniške doline.

UREJANJE JABLANIŠKE POTI:

Markiranje: lansko leto smo namestili nove rumene tablice, letos pa smo še dodali še rumeno bele markacije

na drevesa. Na štirih počivališčih smo namestili klopi. Pri tem so nam pomagali prostovoljci iz podjetja Drogeriemarkta DM.

PROSTOVOLJCI DM DROGERIE MARKTA NA DELOVNI AKCIJI NA JABLANIŠKI POTI – 20.6.2014

Enajst prostovoljcev DM se je odzvalo na delovno akcijo, ki je potekala 20. junija 2014 na trasi Jablaniške poti. Drogerie Markt je družbeno odgovorno podjetje, ki spodbuja zaposlene, da naredijo kaj dobrega za lokalno skupnost. Društvo LAZ je preko Stičišča NVO osrednje Slovenije prijavilo potrebo po pomoči pri urejanju Jablaniške poti. Podjetje je prispevalo material za nove klopi, barvo, čopiče in malico, prostovoljci pa so barvali

klopi, obnavljali markacije, odstranjevali veje, robide in pobrali smeti na poti, ki pa jih skoraj ni bilo. V akcijo smo se vključili štirje člani društva in nekaj domačinov ob poti.

Prostovoljska akcija je dokaz, da so kljub gospodarski krizi, podjetja pripravljena prisluhniti potrebam društev in jim pomagati pri izvajanju programa. Naša izkušnja je zelo dobra, skupaj smo preživeli prijeten dan in naredili nekaj koristnega za našo skupnost.

Poleg opravljenega dela smo prispevali tudi k prepoznavnosti naše Jablaniške poti. Udeleženci akcije se bodo udeležili aprilskega pohoda in o Jablaniški poti, ki so jo markirali povedali tudi prijateljem in znancem.

UPRAVLJANJE STALNE ZBIRKE SAVSKIH PRODNIKOV: UČNA VAS BREG JE DOBILA PRVE OBISKOVALCE – 7.2.2014

Dan pred kulturnim praznikom 7.2. 2014 so Učno vas Breg obiskali osnovnošolci 9. razreda OŠ Gradec iz Litije. V sklopu kulturnega praznika so vas Breg, ki ponuja več zanimivih točk obiskali osnovnošolci OŠ Gradec. Program, ki je trajal eno uro in pol se je pričel z zgodovinskim orisom območja ter ogledom zbirke Savskih prodnikov v Gasilskem domu na Bregu. Nato so se učenci razdelili v tri skupine ter se s spremstvom odpravili v kamnoseško delavnico Lah, sončno elektrarno Dobravec ter na domačijo Paternoster. Na vsaki točki so med ogledom dobili koristne informacije ter zastavili še dodatna vprašanja. Učenci, ki bodo junija zapustili osnovnošolske klopi ter se podali na pot poklicne izobrazbe so tako dobili praktičen prikaz dela kamnoseka, kmeta ter energetika. Namen učne vasi Breg je prav to, prikaz določenih opravil in

poklicev iz prve roke. Učna vas, ki sicer zajema 10 točk je tako prvič zaživela v praksi in s tem začela svojo "poklicno pot".

DELO Z MLADIMI

Društvo Laz v svoje aktivnosti vključuje tudi mlade. Ti so pogosto prisotni na izobraževanjih, katera pripravi društvo. Poleg tega pa se društvo prijavlja na razpise, ki mlade aktivno vključujejo v izvedbo projekta. Mlade na ta način spodbujamo k aktivnemu preživljanju prostega časa, jih omogočimo pridobivanje raznoraznih izkušenj, povečujemo njihovo zaposljivost in povečujemo interes za njihovo aktivno sodelovanje v družbi. Do sedaj smo mlade pošiljali v tujino na mladinske izmenjave, letos pa smo mladinsko izmenjavo uspešno prijavi in izvedli tudi sami.

MLADINSKA IZMENJAVA ERASMUS + »Self efficient village/Samooskrbna vas« - 20.8.-30.8.2014, Breg pri Litiji

Med 20. in 30. avgustom 2014 je Društvo za razvoj podeželja LAZ izvedlo mednarodno mladinsko izmenjavo programa Erasmus+. Udeleženci izmenjave smo bili mladi iz Italije, Latvije, Bolgarije in Slovenije.

Teh 11 dni smo bivali na Domačiji Paternoster. Rdeča nit izmenjave je bila Samooskrbna vas, zato smo se veliko pogovarjali o samooskrbi. Ogledali smo si dobre prakse samooskrbe v vaseh Breg pri Litiji in Tenetiše, se naučili priprave ozimnice, pletenja košaric, klekljali, si izdelali domačo kremo, sok, prašek za pranje perila in še in še... Zabavali smo se z raznoraznimi športnimi in družabnimi igrami, gledali filme, plesali, obiskali Pustolovki park Geoss ter si ogledali našo prestolnico.

Slovenija in ljudje v njej so na mlade iz tujine pustili lep pečat in obljublajo povratek v našo prelepo in domačo državo.

Projekt Erasmus+ je sofinanciran s sredstvi Evropske unije.

PROJEKT RURAL "YOUTH UNITE EUROPE" 25.2 – 5.3.2014 V KRIVI PALANKI, MAKEDONIJA

Usposabljanja v okviru projekta Rural Youth unite Europe, pri katerem je partner tudi Društvo LAZ, sta se v Makedoniji udeležili ga. Gabrijela Babič, predsednica društva in ga. Mojca Hauptman. Društvo je pridobilo partnerski projekt z organizacijo EGRI iz Makedonije. Pri projektu, ki se izvaja pod okriljem programa Mladi v akciji, sodeluje skupno 15 organizacij

iz 15-ih držav. Tema projekta je kako mlade na podeželju spodbuditi k aktivnemu državljanstvu. Z aktivnejšim podmladkom se razvija tudi podeželje. Udeleženci, ki se tudi sicer srečujejo z mladinskim delom, so na usposabljanju v Makedoniji izvedeli, kako vplivati na mlade. Projekt je financiran iz programa Mladi v akciji.

DRUŽENJE IN OZAVEŠČANJE

Društvo LAZ izvaja aktivnosti, s katerimi ozavešča in informira lokalne prebivalce o dogodkih, ki jih organizira ali sodeluje pri organizaciji z namenom, da bi se dogodkov/aktivnosti udeležilo čim več ljudi ter tako spodbuja socialne stike in aktivnost lokalnega prebivalstva.

DELOVANJE ŽENSKEGA PEVSKEGA ZBORA LAZ:

- Vaje 1x tedensko obiskuje 22 žena in deklet iz Jablaniške doline pod vodstvom zborovodkinje Ane Tori. Zbor vadi v gasilskem domu na Bregu pri Litiji, kjer ima društvo v najemu prostor za zbirko prodnikov. Ker ni ogrevanja, bo čez zimo zbor vadil v OŠ Šmartno.
- Nastopi:
 - za starejše in krvodajalce – srečanje KORK Jablaniška dolina 14.9.2014
 - za krajanje jablaniške doline - na Štefanovem srečanju – 26.12.2014
 - srečanje in skupen nastop s Porabskimi Slovenci na Madžarskem 30. In 31.1.2015
 - za pohodnike na zaključku Jablaniškega pohoda 28.3.2015
 - na občinski pevski reviji – maj 2015
- Pevski izlet: Podčetrtek, oktober 2014
- Oprema zbora: nabava praktikablov

POHOD PO POHODU ZA ORGANIZATORJE oz. člane – 12.4.2014, Jablaniška dolina

Pri organizaciji pohoda vsako leto sodeluje preko 60 članov društva in domačinov, katerim je namenjen pohod po pohodu, kot zahvala za dobro opravljeno delo. Izvedli smo ga 12.4.2014, zaključek je bil na kmetiji Vovk v Gradišču. Pohoda in zaključka se je udeležilo okoli 48 ljudi.

INFORMIRANJE:

- Izdaja Jablaniških novic: uspeli smo pripraviti samo eno številko v marcu.
- Urejanje spletne strani www.srce-me-povezuje.si/drustvolaz, za katero smo, zaradi lažje promocije strani aktivirali novo domeno www.laz.si in naredili povezavo na »staro« stran
- Obveščanje preko FB profila www.facebook.com/drustvo.laz in
- Informiranje članov UO in NO preko e-pošte
- Informiranje od dogodkov z obvestili na dom

UPRAVLJANJE DRUŠTVA

OBČNI ZBOR – 8.3.2014 v Gostilni Pustov mlin

Občnega zbora se je udeležilo 27 članov. Potrjeno je bilo poročilo o delu in finančah za leto 2013 ter sprejet program dela in finančnega načrta za leto 2014. Uvedena je bila sprememba statuta. Nekaj časa smo namenili tudi organizaciji Pohoda po jablaniški poti, ki je sledil v aprilu. Tudi letos so naprošene gospodinje, ki ponavadi pečejo štrukeljce za pogostitev na startu, da se v čim večjem številu odzovejo.

Sestanki upravnega in nadzornega odbora so bili približno na dva meseca. Zaradi rušenja in nadomestne gradnje gasilskega doma v Zgornji Jablanici, kjer ima društva LAZ sedež, so bili sestanki pri eni od članic doma, in sicer: 3.1., 20.4., 6.6., 4.9. in 10.10. Udeleževala se jih je večina članov obeh organov.

Pisarna društva je v občinskih prostorih na Ponoviški 12 v Litiji pod okriljem Stičišča NVO, kjer se hrani tudi tekoča dokumentacija in arhiv.

Računovodstvo vodi članica društva na spletnem programu Minimax, za plačilni promet se uporablja spletna banka DBS.

Na zahtevo Ministrstva za kmetijstvo in okolje, ki je društvu podelil status društva v javnem interesu, Občini Šmartno pri Litiji, ki je društvu odobril sredstva za delovanje (razpis Kmetijstvo), za tehnično podporo in za program turizem, občini Litija, ki je društvu odobril sredstva iz programa Kmetijstvo – smo pripravili in posredovali poročila in drugo potrebno dokumentacijo.

ZAPOSLOVANJE – PRIDOBITEV JAVNIH DEL

Društvo je uspešno prijavilo na razpis Zavoda za zaposlovanje za sofinanciranje javnih del ter tako tudi letos pridobilo enega zaposlenega za poln delovni čas do konca leta za pomoč pri izvajanju aktivnosti in projektov društva.

PRIDOBIVANJE FINANČNIH SREDSTEV

Za delovanje in izvajanje programov društva smo se pripravili prijave na številne razpise in v tretjini poskusov tudi uspeli.

30.12.2014

Gabrijela Babič, predsednica